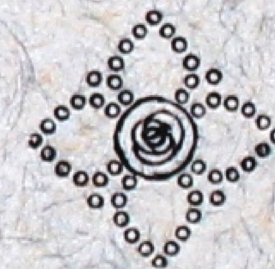
CETATEA HMIELOV

DE

TEODOR BĂLAN

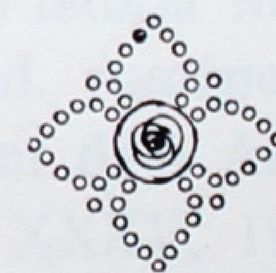
CERNĂUȚI, 1927

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ „GLASUL BUCOVINEI“
9778 STRADA IANCU FLONDOR No. 33

CETATEA HMIELOV

DE

TEODOR BĂLAN

CERNĂUŢI, 1927

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE ŞI EDITURĂ „GLASUL BUCOVINEI"
STRADA IANCU FLONDOR No. 33

9778

Literatura.

1. Arhive.

Arhivele Statului din Bucovina (citat: Arh. Buc.).

2. Cărţi şi reviste.

Arhiva istorică a României (Bogdan Hajdău) II.

Balan Teodor: Ţara Sepenicului, Cernăuţi 1926, instit. „Glasul Bucovinei".

Bogdan Ioan: Documentele lui Ştefan cel Mare 2 vol. Bucureşti 1913, atelierele grafice Socec & Co.

Bogdan Ioan: Contribuţii la istoria Moldovei între anii 1448—1458 (Extras din Anal. Acad. române 1907).

Bogdan Ioan: Un document dela Alexandru cel Bun din 1403, în Convorbiri literare XXXV, 1901 p. 353—365.

Bogdan Ioan: Două disertaţii despre începuturile Moldovei şi Ţării româneşti în Convorbiri literare (XXIV) p. 538—555.

Dan Dimitrie: Cronica episcopiei de Rădăuţi, Viena 1912, editura fondului religionar al Bucovinei.

Dlugosz Johann: Historiae polonicae (opera omnia) Cracovia 1876, edit. Alexander Przedziecki tom III.

Hurmuzachi Eudoxie: Documente privitoare la Istoria Românilor, Bucureşti vol. I_2, V_1.

Kantemir Demetrius: Beschreibung der Moldau, Frankfurt und Leipzig 1771.

Korduba Miron Dr.: Zur Frage über die moldauisch-polnische Grenze in den Jahren 1433—1490, în XIII. Jahresbericht des k. k. zweiten Staatsgymnasiums in Czernowitz 1909/1910, Czernowitz 1910, R. Eckhardt'sche Buchdruckerei.

Nistor Iancu: Die moldauischen Ansprüche auf Pokutien, Wien 1910. In Kommission bei Alfred Hölder.

Nistor Iancu: Handel und Wandel in der Moldau bis zum Ende des 16. Jahrh. Czernowitz 1912. Buchhandlung H. Pardini.

Onciul Dimitrie: Din trecutul Bucovinei în Convorbiri literare 1915, p. 589 – 606.

Popovici George: Stărostia sepinicensă în: Lui Titu Maiorescu omagiu Bucureşti 1900, I. V. Socec p. 476—482.

Stryikowski M.: Sprawy woloskie în Rogalski Leon: Dzieje Księstw naddunajskich, Warzawa 1861, naklad S. Orgelbrand p. 687-688.

Ulianicki V. A.: Material pentru Istoria Rusiei, Poloniei, Moldovei, Valahiei şi Turciei (ruseşte), Moscva 1887.

Uricarul sau colecţiune de diferite acte (Th. Codrescu) Iaşi vol XI.

Urechia V. A.: Miron Costin, opere complete 2 vol. Bucureşti, tip. Acad. rom. 1886.

Werenka D. Dr.: Urkundliche Nachrichten über die Städte Cecina und Tschernowitz und deren Besitzverhältnisse im Jahre 1782 în XXXIII şi XXXIV Jahresbericht der gr. or. Ober-Realschule in Czernowitz 1896/97, 1897/98. Czernowitz 1897, R. Eckhardt, Buchdruckerei.

Wickenhauser Franz Adolf: Bochotin oder Geschichte der Stadt Cernăuz und ihrer Umgebung. Wien 1874, Druck bei L. W. Seidel & Sohn.

Ţara Sepenicului.

In Nordul Moldovei, între Prut şi Nistru, se afla ţara Sepenicului. Ea a fost numită astfel după localitatea Sepenic sau Sipeniţ, care e situată lângă satul Lujeni. Şi astăzi există acolo un sat cu acest nume. Săpăturile făcute în satul Sipeniţ de astăzi au dovedit că vechea localitate Sepenic a fost situată alături de vatra satului Sipeniţ de astăzi. Cele mai multe lucruri preistorice s'au găsit pe un loc unde astăzi se află ogoarele locuitorilor din Sipeniţ.

Graniţa ţării Sepenicului în spre Polonia este în deobşte cunoscută. Ea prin secole n'a variat nici odată. Este părâul Colacinului care se varsă în Prut şi părâul Serafineţului care se varsă în Nistru[1]). Prima stabilire a acestui hotar a avut loc la anul 1433. De atunci el mereu a fost înnoit. Ca dovadă cităm unele documente în care Polonii recunosc acest hotar. La anul 1501 Polonii declară trimisului moldovean că „limites antiqui et veri fuerunt et sunt circa Colaczino“[2]). După doi ani tot Polonii vorbesc de „limitibus diu constitutis“[3]). Pe timpul lui Vasile Lupu o comisiune turco-polonă a fixat hotarul pe teren. Aici se zice că „hotarul între Polonia şi Moldova începe dela un izvor din care curge părâul Colacinul care se varsă în apa Prutului şi dela acest părâu cale de o oră depărtare începe alt părâu numit Serafineţul care se varsă în apa Nistrului; acest părâu după care este numită şi localitatea formează hotarul între Moldova şi Polonia“[4]). Ceva mai târziu, la 1691, ear se vorbeşte de hotarul între Moldova şi Polonia. Se zice aici că linia care despărţeşte aceste două ţări porneşte dela Nistru şi se termină la gura râului Ceremuş, puţin mai la Sud de

---

[1]) I. Nistor: Die moldauischen Ansprüche auf Pokutien capitolul I şi T. Balan: Ţara Sepenicului p 5—6. Părerea lui Miron Korduba exprimată în: Zur Frage über die moldauisch-polnische Grenze, că hotarul a mers mai la Sud de această linie nu poate fi susţinută.

[2]) Bogdan I.: Doc. lui Ştefan c. M. II p 458.

[3]) Idem p 478.

[4]) Doc. este datat din 20/7 1642 şi publicat în întregime în a noastră Ţara Sepenicului p 16.

Sniatin[1]). Dimitrie Cantemir în a sa „Descriptio Moldaviae“ amintește că apele Serafineţ, Colacin şi Ceremuş formează hotarul între Moldova şi Polonia[2]). Am putea aminti în sprijinul acestei teze şi răspunsul Divanului Moldovei referitor la hotarul Moldovei, dat generalului austriac Enzenberg la anul 1782: „Hotarăle Moldovei mai înainte“, zic boerii moldoveni, „după ştiinţă au fost până la Sarafiniţi de către Horodinca şi părâul Sarafiniţului până în Nistru şi din întâmplările turburărilor s'au lăţit Leşii cu stăpânirea“[3]).

În schimb nu se cunoaşte hotarul de Sud al ţării Sepenicului. Prutul ar fi putut forma hotarul firesc. Dară cetatea Ceciun, astăzi Ţeţina, este situată la Sud de Prut. Deci Prutul n'a fost hotar ci faptele ne silesc să admitem că ţara Sepeniţului s'a întins şi pe malul drept al Prutului.

In spre Est hotarul este cunoscut. Linia de mai târziu care despărţea ţinutul Cernăuţilor de raiaua Hotinu'ui va fi fost probabil hotarul între ţara Sepenicului şi regiunea Hotinului. Hotinul se aminteşte, ce-i drept, în jumătatea întâia a secolului al XV-lea, în legătură cu ţara Sepenicului, dar el nu a făcut parte din această ţară. A avut loc numai cedarea lui Polonilor odată cu ţara Sepenicului[4]).

Ce a fost ţara Sepenicului? Nu este corect ca să facem din ea o regiune, care din capul locului a făcut parte integrantă din Moldova. Mai aproape de adevăr suntem dacă afirmăm că ea a fost o ţară, un Voevodat, cu o organizaţie politică deosebită. În fruntea ei stătuse o familie domnitoare, familia Muşat. Cel dintâiu vlăstar cunoscut al acestei familii este Ştefan[5]). El a murit înainte de anul 1359. Fiii săi sunt Ştefan şi Petru. Petru, fratele mai tânăr, se bucură de mai multe simpatii şi alungă pe fratele său mai mare Ştefan. Acesta este silit să se refugieze în Polonia. Intorcându-se la anul 1359 cu ajutor polon, este bătut şi alungat de Petru[6]).

[1]) Hurmuzachi: Documente V1 p 368.
[2]) Kantemir D.: Beschreibung der Moldau p 40.
[3]) Uricarul XI p 265—266.
[4]) Ulianicki: Material p 53.
[5]) Dlugos I.: Opera omnia, tom III p 277 şi D. Onciul: Din trecutul Bucovinei p 733 nota 1.
[6]) Lupta aceasta este descrisă în Dlugos I.: l. c. p 277 şi Stryikowski M.: Sprawy woloskie p 687—688; ea este apreciată de I. Bogdan în: Două disertaţii despre începuturile Moldovei Con. lit. 1890 p 538—555.

Petru a fost bărbatul Muşatei. Dela această păreche de oameni descinde aşa dară familia Muşatinilor.

In timp ce statul sepinicens funcţiona, constatăm în învecinata Moldovă două organizaţii politice. Una mai veche, Voevodatul Câmpulungului moldovenesc, şi alta mai nouă, dar mai puternică, Voevodatul moldovenesc. Voevodatul câmpulungean fu absorbit de vreme de voevodatul moldovenesc. Avem aşadară un timp trei alcătuiri politice, din care prin absorbirea uneia din ele rezultă cele două cunoscute: Voevodatul moldovenesc şi cel de Sepenic. Acestea două unindu-se dau ca rezultat statul Moldova. Unirea nu se face de bună voie ci se întrebuinţează forţa, cazul lui Bogdan, sau prin impunere ca la familia Muşat care profitând de vacanţa de tron ivită în Moldova după moartea lui Iurg Coriatovici se scoboară la Suceava. Cu această ocazie ţara Sepenicului este unită cu Moldova.

Despre ţara Sepenicului avem ştiri sigure între anii 1359—1375. Pentru timpul înainte de anul 1359 nu sunt decât indicii. La anul 1400 se amintesc pentru prima dată hotarele vechi ale ţării Sepenicului[1]). Se vorbeşte aici de: antiqui limites, veteres fines, po staruiu graniţiu. Dacă pentru cuvântul „vechiu“ înţelegem un răstimp de 100 ani, ajungem îndărăpt la anul 1300; dacă admitem un răstimp de 200 ani, primim anul 1200. Deci începuturile ţării Sepenicului, ca şi acele ale voevodatului câmpulungean, sunt a se fixa pentru secolul al XIII-lea sau cel târziu începutul secolului al XIV-lea.

Ţara Sepenicului, unită la anul 1375 cu Moldova, nu putea să remână mult timp cu vechea ei organizaţie politică. Intâiu ea şi-a pierdut independenţa şi a fost privată de familia stăpânitoare. Aceasta a schimbat Sepenicul cu Suceava. Pentru localitatea Sepenic timpul de glorie a trecut, ea a devenit capitala unei mici regiuni a ţării Moldovii. Afară de pierderea independenţei ţara Sepenicului nu suferi nici o schimbare mai însemnată pe timpul primilor Domni din familia Muşat. Ea remase în alcătuirea ei politică de mai nainte. Unitatea ei politică nu a fost distrusă. Mereu se vorbeşte de ţara Sepenicului ca de o unitate teritorială. La anul 1395 Ştefan Muşat este gata să cedeze Polonilor ţara Sepenicului[2]).

[1]) Ulianicki: Material p. 12.
[2]) Arhiva istorică II p. 51. Domnii moldoveni din casa Bogdan nu au stăpânit ţara Sepenicului; în consecinţă nu există nici un document dela ei

Cedarea n'a avut loc. După cinci ani, Ivaşco, fiul lui Petru Muşat, promite Polonilor ţara Sepenicului dacă-l vor ajuta să ajungă Domnul Moldovei. (terra sepinensis, zemli sepinscoi)[1]. Nici de data aceasta, ţara Sepenicului n'a fost cedată. Important este faptul că acest Ivaşco promite să dea „terram sepinensem secundum suos antiquos limites". Deci dacă reconstituim situaţia, avem în faţă ţara Sepenicului nealterată, nedesmembrată, administrată de Domn direct sau, ce e mai probabil, de un locţiitor. Sediul acestuia va fi fost în Sepenic

Odată cu domnia lui Alexandru cel Bun ţara Sepenicului se transformă[2]). Ea este împărţită în două unităţi administrative, cea de Est sub ascultarea cetăţii Ceciun, cea de Vest sub cea a cetăţii Hmielov. Satul Sobraneţ se află sub ascultarea Ţeţinului (u ţeaţinscoi derjavi), deci în regiunea stăpânită de cetatea Ceciun[3]). La 1433 regele polon Vladislav confirmă pe voevodul moldovean în Domnia Moldovei şi-i atribuie cetăţile Ceciun şi Hmielov cu „ţinuturile lor şi cu satele care ascultă de ele" (с Тымн волостмн н селы которынжь к нимъ прислушають[4]). Se dă şi numele unui şef al cetăţii Ceciun. La anul 1403 este amintit funcţionarul Hotco de Tiaţin[5]). Tot acest Hotco Ţiaţinschi apare un an mai târziu[6]).

Prin împărţirea în două unităţi administrative ţara Sepenicului a fost desfiinţată. În consecinţă dispare şi numele ţării Sepenicului. Sunt destule exemple pentru a dovedi dispariţia ţării Sepenicului ca unitate politică şi administrativă. La 1412 Alexandru cel Bun dărueşte lui Gheorghie Drăguţescul satul Cernauca de sus lângă Toporăuţi[7]). Nu se aminteşte că satul Cernauca este situat în ţara Sepenicului. Acelaş lucru se întâmplă şi cu celelalte danii de pe timpul lui Alexandru cel Bun şi al urmaşilor săi. La anul 1421

referitor la această ţară. Dania Anastasiei cu care dărueşte episcopiei de Rădăuţi domeniul Coţmani, s'a dovedit că e a lui Alexandru cel Bun (vezi Dan D.: Cronica episcopiei de Rădăuţi p. 191).

[1]) Ulianicki: Material p. 12, Hurmuzachi vol. I2 p. 821 şi Arhiva istorică II p. 51.

[2]) Părerea lui G. Popovici exprimată în „Stărostia sepinicensă" că pe timpul lui Alexandru cel Bun a existat un staroste de Sepenic nu este documentată.

[3]) Hurmuzachi: Docum. I2 p. 859 şi Ulianicki: Material p. 47.

[4]) Ulianicki: Material p. 39.

[5]) I. Bogdan: Un doc. de Alex. c. Bun p. 358.

[6]) Ulianicki: Material p. 15 şi Hurmuzachi: Doc. vol I2 p. 826.

[7]) Hurmuzachi: Doc. vol I2 p. 832.

boierul Bogus primeşte satul Cuciur[1]), la 1446 Mihail logofătul satul Gavrilovţi care „este situat aproape de Sniatin"[2]). Asemenea primeşte Polonul Didrih Buceaţchi la anul 1448 satele Vasileu, Cuciur, Lenţeşti, Iurcăuţi şi Verbăuţi, fără să se amintească că aceste sate sunt situate în ţara Sepenicului[3]). In sprijinul acestei teze se poate induce un document şi dela Ştefan cel Mare. Andreico Ciortorischi primeşte la anul 1464 satele Ciortoria, Dubovăţul şi Oşihlib, despre care se zice că sunt situate „în ţara noastră moldovenească" (a naşei zemli u moldavscoi[4]).

După moartea lui Alexandru cel Bun, care a stăpânit ţara Sepenicului fără s'o fi cedat vre odată Polonilor, fosta ţară a Sepenicului se cedează Polonilor. Dar odată cu ea se dă Polonilor şi ţinutul Hotinului. Deci dacă ar fi să formulăm această danie, am zice astfel: Se dau Polonilor cetăţile Hotin, Ceciun şi Hmielov cu toate ţinuturile ce ascultă de ele. Să vedem cum se formulează dania, pe care o face la 1436 Ilie, fiul lui Alexandru cel Bun. Se dă Polonilor cu această ocazie ţara Sepenicului cu cetăţile ei anume: „Hotin, Ceciun şi Hmielov cu toate ţinuturile, oraşele şi satele". (То есть хотѣнь, Цецюнь н хмеловь н со всѣмн волостьмн, мѣсты, селы[5]). Deci exact textul care este cerut de situaţia politică de atunci. Nedumerire ar putea să producă faptul că se aminteşte ţara Sepenicului. Nu este decât un pleonasm. Din documentele citate am văzut că odată cu domnia lui Alexandru cel Bun nu mai este necesar să aminteşti ţara Sepenicului odată ce vorbeşti de cetăţile Ceciun şi Hmielov. Dacă lucrul acesta totuşi se întâmplă atunci nu se face decât se desgroapă un nume vechiu, dat uitării, pentru a arăta astfel continuitatea dăruşagurilor făcute de primii Muşatini. Că a fost de prisos să se amintească ţara Sepenicului cu ocazia daniei lui Ilie din anul 1436, ea fiind inexistentă, ne dă dovadă documentul din anul 1444. când Maria, soţia lui Ilie, înoeşte dania bărbatului ei. Ea dă Polonilor „castra nostra Choczin, Czeczun et Chmyelow cum districtibus ibidem spectan-

[1]) Ulianicki: Material p. 27—28.

[2]) Ulianicki: p. 68.

[3]) Bogdan I.: Contribuţii p. 11.

[4]) Bogdan I.: Doc. lui Ştefan cel Mare I p. 85—86.

[5]) Ulianicki: Material p. 53, Arhiva istorică II. p. 54, Hurmuzachi: Doc. I2 p. 872.

tibus“ [1]). Deci exact textul pe care l-am formulat mai sus construindu-l pe cale speculativă. O nouă confirmare a faptului că ţara Sepenicului nu mai exista ca unitate politică şi administrativă pe timpul lui Alexandru cel Bun şi al urmaşilor săi, este repetarea daniei decătră Petru Aron. Căutând să-şi asigure prietenia Polonilor, Petru Aron conferă la 1456 şi din partea sa Polonilor cetăţile Hotin, Ceciun şi Hmielov. Textul pe care îl întrebuinţează este: „Quantum vero de Chotimense et Ceczonense et ceteris bonis“. Nu este amintită ţara Sepenicului, ci numai cetăţile Hotin şi Ceciun, iar „cetera bona“ nu înseamnă decât cetatea Hmelovul cu ţinutul pe care-l stăpâneşte [2]). Vra să zică o nouă dovadă că ţara Sepenicului nu mai exista ca unitate politică, ci existau numai două ţinuturi cu cele două cetăţi: Ceciun şi Hmielov suprapuse lor.

Stăpânirea polonă asupra ţării Sepenicului ţine dela anul 1436 până la anul 1457 când Stefan cel Mare ajunge în fruntea ţării Moldovii. Sunt 21 ani de domnie polonă. Nu ni se spune ce inovaţii au adus Polonii în ţara nouă stăpânită de ei. Dară se vede că ei nu au menţinut duplicitatea administrativă introdusă de Alexandru cel Bun. La ei era obiceiul unităţilor administrative mari. Adesea se uniau mai multe provincii într'o singură unitate administrativă. Polonul Didrih Buceaţchi a fost starostele ţării Podoliei şi al Cameniţei [3]). Ţara Sepenicului era cu mult mai mică decât ţara Podoliei. Pe de altă parte nu era în interesul Polonilor să lase la Ceciun, deci la graniţa ţării, un şef politic. Ei, se vede, au unit amândouă ţinuturile, făcând din ele o provincie administrativă, instituind un staroste.

Care a fost sediul acestui staroste? Dacă el nu a rezidat în cetatea Ceciun, remâne că a locuit în cetatea Hmielov. Dar Hmielovul nu se aminteşte la anul 1456, în dania lui Petru Aron. Dacă nu e amintit înseamnă că nu mai există. In acest an cetatea Hmielovului este ştearsă din rândul cetăţilor fostei ţări a Sepenicului. Deci unde a rezidat starostele polon? Ştiri contemporane nu avem ca să putem constata lucrul acesta. In schimb avem

[1]) Ulianicki: Material p. 63 Uricarul XI p 56—57 Hmielovul şi Ţeaţinul au fost centre administrative şi nu două cetăţi împânate cu soldaţi, cari asigurau bunurile comercianţilor. Această din urmă părere e exprimată în I. Nistor: Handel und Wandel p. 28.

[2]) Ulianicki: Material p. 91, Uricarul XI p. 86 şi Arhiva ist. II p. 56.

[3]) Bogdan I.: Contribuţii p. 11.

două documente din secolul XVI-lea pe care le reproducem în anexă, care ne indică că anumite sate din fosta ţară a Sepenicului stătuseră pe vremuri sub ascultarea satului Sipeniţ. Primul document este din anul 1521 Iunie 5 şi se constată că satul Şişcăuţi, situat în partea de vest a ţării Sepenicului, deci drept în ţinutul Hmielovului, „a fost sub ascultarea Sipinţilor“. Al doilea document este din 16 Martie 1591 şi se zice despre satul Dubăuţi, care se află în nemijlocita apropiere a satului Sepenic, că stătuse asemenea „sub ascultarea Sipinţilor“.

Deci ce s'a întâmplat? Numele Hmielov, cetatea cu acest nume fiind distrusă pe timpul dominaţiei polone, dispare şi în locul lui apare numele satului Sipinţ, deci Sepenic. Deci numele Hmielov şi Sepenic sunt identice. Hmielovul nu este decât cetatea care a străjuit satul Sepenic. Aici în Hmielov şi-au avut sediul domnii ţării Sepenicului. In jurul acestei cetăţi era situat satul Sepenic după care s'a numit ţara Sepenicului.

Tot aici în Sepenic şi-a avut sediul starostele polon. Dar stăpânirea polonă asupra ţării Sepenicului nu a fost sigură. Cu toată dania pe care au făcut-o Ilie şi Maria, Polonii nu sunt în stare s'o stăpânească în mod pacinic. Alţi descendenţi ai lui Alexandru cel Bun ocupă pentru un timp mai îndelungat sau mai scurt ţara Sepenicului. La 1446 Stefan Vodă dă logofătului Mihail satul Gavrilovţi [1]). Doi ani mai târziu Roman, fiul lui Ilie şi al Mariei, deci fiul părechei de oameni cari au dăruit Polonilor ţara Sepenicului, dă Polonului Didrih Buceaţchi, starostele ţării Podoliei şi al Cameniţei, pentru serviciile făcute părinţilor săi şi lui însuşi satele: Vasilov (Vasileu), Cuciur, Lenţeşti, Iurcăuţi şi Verbăuţi [2]). La 1452 Alexandru Vodă exercită stăpânirea ţării Sepenicului confirmând logofătului Mihail cumpărătura satelor: Ivancăuţi, Pohorlăuţi şi Hatcinţe [3]). Acelaş Alexandru întăreşte un an mai târziu lui Vitolt cumpărătura satului Lujani [4]) şi lui Mihail logofătul satele Gavrileşti şi Şerăuţi pe care le-a fost cumpărat dela Şendric [5]). Nu trec mai mult decât doi ani şi la 1455 Petru Voevod întăreşte lui Mihail satele Gavrileşti şi Pohorlăuţi [6]), ear după un an el dă Polonilor toată ţara Sepenicului.

[1]) Ulianicki: Material p. 68.

[2]) Bogdan I.: Contribuţii p. 11.

[3]) Ulianicki: Material p. 77.

[4]) Idem p. 78. [5]) Idem p. 81. [6]) Idem p. 84.

Deci între anii 1436—1456 pe lângă Poloni, următorii domni moldoveni au pretenţii asupra ţării Sepenicului: Stefan, Roman, Alexandru şi Petru. Nu putem crede că cu ocazia aceasta nu s'au petrecut lupte. Ele desigur au fost, mai cu seamă în jurul cetăţii Hmielov care străjuia satul Sepenic. Cetatea Hmielovul va fi trecut dela o mână la alta; rezultatul a fost distrugerea cetăţii. La anul 1456 ea nu mai există.

Stefan cel Mare găseşte ţara Sepenicului fără cetatea Hmielov. El o reuneşte cu ţara Moldovei şi desfiinţează astfel toate dăruşagurile făcute Polonilor cu această ţară din partea slabilor săi înaintaşi. El o reuneşte cu ţara Moldovei fără ca la început să-i fi dat o organizaţie deosebită; ea la început face parte din ţara Moldovei. Avem două documente din anul 1464, în care Stefan cel Mare confirmă satele Toporăuţi, Dubăuţul şi Oşihlibul.[1]) Nu se aminteşte decât că ele fac parte din ţara Moldovei. Mai târziu Stefan institue după modelul Polonilor staroşti, anume conform obiceiului ţării doi staroşti de „Ţeaţina" [2]). Cum însă în acest timp oraşul Cernăuţi, care din cauza inundaţiilor fusese mutat pe timpul lui Alexandru cel Bun pe malul drept, deci la poalele dealului Ţeţin, se desvoltă deosebit de bine, el absorbi populaţia satului Ţeţin; staroştii scoboară dela Ţeţina la oraşul Cernăuţi şi ţara Sepenicului a devenit ţinutul Cernăuţilor. Acest ţinut este amintit întâiaş dată în documentul din 7 Mai 1473. In fruntea acestui ţinut au fost la început doi staroşti, mai târziu numai unul [3]).

[1]) Bogdan I.: Doc. l. Stefan c. Mare. I 78 (Wickenhauser: Bochotin 66—67) şi I p. 85—86.

[2]) Idem I p. 230.

[3]) Vezi unele reflexii asupra satului Ţeţina la *Werenka D. Dr.*: Urkundliche Nachrichten über die Städte Cecina und Tschernowitz.

Vălhoveţ.

Până acuma am căutat să constatăm locul unde a fost cetatea Hmielovului studiind documentele, în care numele acestei cetăţi este citat. In acest capitol vom induce noi momente pentru a dovedi că satul Sepenic este identic cu cetatea Hmielovului.

I. Bogdan în cartea sa: Documentele lui Stefan cel Mare reproduce în rezumat în volumul I p. 180 un document din 7 Mai 1473 în care Stefan cel Mare întăreşte uşarului Dragoş cumpărătura satului Ivancăuţi situat la Nord de satul Sepenic. In acest document se aminteşte „drumul Hmielovului". E un indiciu de mare importanţă întrucât se arată că drumul care vine dela Hmielov taie hotarul satului Ivancăuţi. Tot aici se aminteşte că hotarele satului Ivancăuţi ajung până la dealul (muntele) Volhoveţ (Volchovczer Berg). Documentul acesta, în forma în care este reprodus, nu se poate utiliza, întrucât dealul Volhoveţ, sau pe româneşte Vălhoveţ, este inexistent [1]). A fost deci necesar să studiem documentul pe care l-a utilizat I. Bogdan. El se află în două exemplare identice în traducere germană la Arhiva Bucovinei din Cernăuţi. Amândouă exemplarele au multe lipsuri în text, de oarece originalul slavon a fost deteriorat, şi sunt autentificate de locot. austriac Harsany. Un exemplar se află ataşat pachetului „Ivancăuţi", altul în cartea „Liber Granicialium" IV p. 261. Cetindu-le pe amândouă şi comparându-le cu textul publicat de I. Bogdan s'a putut constata că acesta din urmă este greşit. Nu este vorba de „dealul Volhoveţ" ci de „părâul Volhoveţ" [2]). In loc de „Volchovetzer Bach" s'a cetit „Volchovetzer Berg". „Bach" înseamnă părău, „Berg" înseamnă deal, munte. Documentul îndreptat şi tradus în româneşte va avea aşa dară următorul text:

[1]) I. Bogdan la tabla de materii II p. 570 şi 586 dă explicaţia acestui cuvânt zicând că e „deal şi sat în Bucovina". După cum vom vedea nu e nici una, nici alta.

[2]) I. Bogdan ceteşte: Volhovce; corect e Volhoveţ; în alte traduceri germane se găseşte constant „Velhoveţ" care corespunde cu românescul „Vălhoveţ"; am adoptat această expresie.

1473 Mai 7. Arh. Buc. Pachetul Ivancăuţi şi Liber Granicialium IV 261.

[Reprodus depe copia germană a lui Harsany].

Noi Ştefan, din mila lui Dumnezeu Domn Ţării Moldovii, facem ştire cu această a noastră scrisoare tuturor şi fiecăruia, cui se cade a vedea şi a auzi, precum au vinit înaintea noastră şi înaintea tuturor boerilor noştri moldoveneşti Cârste . . . . . episcop de Rădăuţi . . . . . şi au vândut a sa moşie şi ocină, satul Ivancăuţi, ţinutul Cernăuţi . . . . . slugii noastre credincioase lui Dragoş Uşar . . . . . pentru 170 zloţi tătăreşti şi a dat Dragoş Uşar aceşti 170 zloţi drept în mânile slugii noastre, lui Cârste şi în mânile . . . în faţa Preaosfinţiei Sale lui Tarasie metropolitul ţării de jos [1]) şi a lui . . . . . episcop de Rădăuţi şi în faţa tuturor boierilor noştri moldoveneşti, a mari şi a mici.

Văzând a lor bună învoială şi plata deplină făcută cu bani gata dăm şi noi această întăritură cumpărătorului Du-lui Dragoş Uşar pentru mai sus numitul sat Ivancăuţi, ţinutul Cernăuţi, ca să-i fie dela noi ocină şi moşie în veci cu toate veniturile, lui şi urmaşilor lui de ambele sexe care se va alege mai aproape, cari să o stăpânească neruşiit, în veci şi în pace. Hotarele acelui sat către Coţman sunt cele vechi adecă: lângă drumul Hmielovului şi de aici drept spre Oşohlib până la părăul Volhoveţ şi earăşi până la drumul Hmielovului şi de aici . . . . . la drumul Suhoverschei, de aici . . . . . dela Havrileşti până la Volhoveţ cum au stăpânit din timpuri străvechi. Dela Volhoveţ . . . . la . . . . şi pentru mai mare credinţă [am dat] iscălitura noastră domnească Ştefan Voevod . . . . . şi a iubiţilor noştri fii Alexandru şi Petru . . . . . pentru a întări cumpărătura mai sus numitului sat, am poruncit slugii noastre Toma logofăt ca să scrie aceasta şi să atârne acestei scrisori pecetea noastră şi a tuturor boerilor noştri.

Suceava 6981 Mai 7.

12 iscălituri.

Două lucruri ne sunt necunoscute în acest document: Drumul Hmielovului şi părăul Volhoveţ. De oarece întâiu avem lipsă să constatăm care a fost părăul Volhovet sau Vălhoveţ, vom studia pe rând unele hotarnice ale satelor din jurul satului Ivancăuţi. Avem o hotarnică a satulului Piedecăuţi din 10 Iunie 1667 (Arh. Buc.

[1]) adecă episcopul de Roman.

Liber Granicialium IX p. 145-148, este anexată). Aici se zice că „isvorul Vălhoveţ" (Welchowetzer Brunn) atinge hotarele satelor Piedecăuţi şi Nepolocăuţi. In hotarnica satului Oşehlib din anul 1782 (Arh. Buc. Liber Granic. VI p. 613-621) se aminteşte că „isvorul Vălhoveţ" este apa „care despărţeşte satele Piedecăuţi şi Nepolocăuţi de satul Oşehlib". (p 614). Pe hărţile de astăzi numele Vălhoveţ pentru o apă curgătoare nu există, ci apa care despărţeşte Oşehlibul de Piedecăuţi se cheamă astăzi „Soviţa".

Să vedem dacă documentele ne atestă identitatea Vălhoveţ= Soviţa. In hotarnica satului Ivancăuţi din anul 1782 (Arh Buc. pachetul Ivancăuţi şi Liber Granic. IV p. 253) se zice la apa Soviţa că mai înainte s'a chemat Vălhoveţ (Sovitza vormals auch Welchowetzer Bach genannt). Acelaş lucru se constată şi la citata hotarnică a satului Oşehlib din anul 1782 unde se atestă că Soviţa s'a chemat pe vremuri Vălhoveţ (Sovitza Bach ehemals auch Welchowetzer).

Nu mai poate fi îndoială că Vălhoveţ nu înseamnă sat sau deal, ci e părăul Soviţa care isvoreşte din iazul dela Iujineţ, părăseşte iazul la Stăuceni, atinge în drumul său hotarele satelor Malatineţ, Hliveşti, Ivancăuţi, Oşehlib, Şipeniţ şi Lujeni şi se varsă în Prut.

Ştiind că apa Vălhoveţului este Soviţa de astăzi, putem înţelege mai bine documentul din anul 1473. Deci hotarele satului Ivancăuţi sunt: Cătră Coţmani lângă drumul Hmielovului, de aici spre Oşehlib până la apa Soviţei, ear în Vest de Soviţa se întâlneşte cu hotarul satului Havrileşti.

Drumul Hmielovului se constată aşa dară între Oşehlib şi Coţmani. Coţmanul ca sat mai mare cu care localitate trebuia să fi fost legat? Desigur cu satul Sepenic, centrul administrativ. Deci drumul Hmielovului a pornit dela Hmielov (Sepenic) a mers pe Soviţa în sus, tot pe malul stâng până la Oşehlib unde a părăsit Soviţa pentru a porni la Coţmani.

Negreşit că deocamdată nu e decât presupunere că drumul Hmielovului a pornit dela Sepenic, a atins Oşehlibul şi s'a terminat la Coţmani. Dovada trebuie dată. Pentru a putea face dovada este necesar, să constatăm ce drumuri au fost pe vremuri în nemijlocita apropiere a satului Sepenic. Dela Sniatin la Sepenic şi de aici la Mămăeşti şi Lenţeşti ducea marele „drum al Sniatinului". In hotarnica Piedecăuţilor din 10 Iunie 1667 se vorbeşte de „ma-

rele drum care merge la Sniatin', care, se zice tot aici, se află la şes la cursul inferior al pârâului Vălhoveţ. In hotarnica Mămăeştilor din anul 1667 se aminteşte „drumul cel mare" ce duce dela Mămăeşti la Lenţeşti. [1]) In des amintita hotarnică a Oşehlibului se vorbeşte de „drumul Sniatinului" (p 614). Il vom numi şi noi astfel. Dela satul Orăşeni, care se află în nemijlocita apropiere a Sniatinului, la Oşehlib ducea „drumul tâlharului" sau al „Bârladului". El este amintit în hotarnica Oşehlibului din 1782 (Arh. Buc. Liber Granic. VI p. 618–619) şi în hotarnica Orăşenilor tot din 1782 (Arh. Buc. Liber Granic. VI 860–861).

Cum se chema deci drumul ce ducea dela Sepenic la Oşehlib şi Coţmani ? Nu remâne decât să-i zicem drumul Hmielovului.

In sprijinul acestei păreri vom mai aduce un document din anul 1665 Ianuarie 28. Aici se dă, după aproape două sute de ani, din nou hotarnica satului Ivancăuţi. Dar în loc de „drumul Hmielovului" este amintit „drumul Hemeiului". Din cuvântul Hmielov s'a făcut pe rând Hmiel > Hmei > Hemei. Amândouă hotarnicele sunt identice şi putem complecta pe cea defectă depe timpul lui Stefan cel Mare cu cea dela Dabija Vodă.

Hotarnica din 1473

Hotarele acelui sat către Coţmani sunt cele vechi adecă: lângă drumul Hmielovului şi de aici drept spre Oşehlib până la pârâul Volhoveţ şi earăşi până la drumul Hmielovului şi de aici . . . . . la drumul Suhoverschi, de aici . . . . dela Havrileşti până la Volhoveţ cum au stăpânit din timpuri străvechi. Dela Volhoveţ . . . . la . . .

Hotarnica din 1665

Dar hotarul satului Ivancăuţi este dela Coţmani unde este vechiul hotar, drumul Hemeiului în sus, de aici cătră Oşehlib la drumul Hemeiului, însă cătră Nipolocăuţi şi Orăşeni hotarul este tot cu drumul Hemeiului, de aici până la hotarul Havrilăuţilor, însă dela Havrilăuţi, până unde l-au stăpânit din veci iar de aici tot cu Holcoveţul în sus până la piatră, dela această piatră drept în sus cătră Davidenţi, de aici drept la un copac, dela acest copac la deal drumul până la hotarul Coţmanului unde se întâlneşte cu drumul Hemeiului.

In hotarnica din anul 1665 se mai adaogă că drumul Hemeiului despărţeşte satele Oşehlib de Nepolocăuţi şi Orăşeni ; vra să zică el ajungea şi în Sud de Oşehlib. Dar aici se afla localitatea Sepenic şi în Sepenic era aşezată cetatea Hmielovului. De aici din localitatea Sepenic sau dela cetatea Hmielovului pornea drumul Hmielovului sau al Hemeiului.

E evident că amândouă drumurile: al Hmielovului şi al Hemeiului sunt identice.

Deci Hmielovul a fost cetatea satului Sepenic.

---

[1]) Urechea V. A: Miron Costin I 721.

Încheere

Cetatea Hmielovului este amintită în documente între anii 1395 şi 1456. Insă cert este că ea a existat înainte de anul 1395. Ea a fost ridicată de Români pela sfârşitul secolului al XIII-lea sau începutul secolului al XIV-lea. După Dlugosz (tom III p. 277). Românii au intrat în ţara Sepenicului, alungând pe Slavi (veteribus dominis et colonis Ruthenis primum subdole, deinde abundante in dies multitudine, per violentiam expulsis). Dacă reconstituim situaţia de atunci, va trebui să admitem că Românii intrând în ţara Sepenicului au găsit aici pe Slavi, cari locuiau răzleţi prin sate fără să aibă organizaţie politică unitară, organizaţie de stat. Slavii sunt alungaţi şi în ţara astfel curăţită de elemente străine Românii introduc organizaţia lor politică, sub formă de voevodat. Satul Sepenic sau Sipeniţ devine capitală şi este înzestrat cu o cetate, cu cetatea Hmielovului. Aceasta este menită să străjuiască capitala statului şi să asigure stăpânirea elementului românesc. In această cetate au locuit domnii ţării Sepenicului.

Cum cetatea Hmielovului trebuia să joace un rol însemnat în istoria ţării Sepenicului, ne miră faptul că numele ei nu este amintit în lupta fraţilor muşăteşti din anul 1359. Acest lucru, deşi regretabil, nu este de natură să ne nelinişteascâ. Istoricul polon nu ne spune că armata polonă a trecut peste vre-un râu. Astfel lupta a avut loc în sectorul între Sniatin şi pârâul Soviţa, Moldovenii având la spatele lor cetatea Hmielovului.

Petru Muşat părăseşte cetatea Hmielovului la anul 1375. La acest an se termină perioada de glorie a acestei cetăţi. In Suceava, capitala ţării mărite, se ridică o nouă cetate. După moartea lui Alexandru cel Bun cetatea Hmielovului este distrusă, în urma luptelor între Poloni şi Moldoveni. Hmielovul dispărând, nu rămâne decât satul Sepenic. Ştefan cel Mare mută capitala ţării Sepenicului la Ţeţina, ear de aici la Cernăuţi. Staroştii de Cernăuţi sunt urmaşii, în timp, ai domnilor de Sepenic.

Documente.

Hărlău, 1521 Iunie 5. Arhiva Bucovinei

Ştefăniţă Vodă conferă visternicelului Ion Turcul satul Şişcăuţi.

† Милостїю божїєю мы Стефан воєвода, господаръ земли молдавскои, знаменито чиним и(с) сим нашим листом въсѣм кто на нем възрит или єго читꙋчи оуслышит, оже тот истинныи слꙋга наш Іѡн Тꙋркꙋл вистерничен слꙋжил нам право и вѣрно тѣм мы видѣвши право вѣрною слꙋжбꙋ єго до нас жаловали єсмы єго ѡсобною нашею милостїю и дали єсмы ємꙋ от нас оу нашеи земли оу молдавскои єдно село от наших сел оу волости черновскои що прислоухал к Шипинцех на имѣ Шизковци како да єсть ємꙋ оурик с въсем доходом ємꙋ и дѣтем єго и ꙋнꙋчатом єго и прѣꙋнꙋчатом єго и пращоурѣтом єго и въсемꙋ родꙋ єго и кто ємꙋ сѣ изберет наиближнїи непорꙋшено николиже на вѣкы. А хотар томꙋ више писанномоу селоу що оу волости Черновцех на имѧ Шизковцем да єсть от ꙋсих сторон по старомоу хотароу покоуда из вѣка ѡживали. А на то єсть вѣра нашего господства выше писанного мы Стефана воєводи и вѣра прѣвъзлюбленнаго брата господства мы Петра и вѣра боıаръ наших вѣра пана Исака в. п. Петра дворника в. п. Негрила в. п. Васка в. п. Гринковича в. п. Талабїа пръкалабовє хотинскых в. п. Костє в. п. Кондрїа пръкалабовє немецкых в. п. Петрика и п. Тоадера пръкалабовє новградскых в. п. Лꙋка Арбꙋрє портарїа сꙋчавского в. п. Грана спатарѣ в. п. Єремїѧ вистїарника в. п. Козма Шарпє постелника в. п. Секꙋїана чашника в. п. Стерча столника в. п. Тома Коцелїан комиса в. ꙋсих болıаров наших молдавскых велыкых и малых. А по нашем животѣ кто боудеть господаръ нашеи земли от дѣтии наших или от нашего рода или пак боуд кого богъ изберет господаремъ быти нашеи земли молдавскои тотъ бы ємꙋ непорꙋшил нашего даанїа али щобы ємꙋ оутвръдил и оукрѣпил понꙋже єсмы ємꙋ дали за єго правꙋю и вѣрною слꙋжбоу. И на болшеє крѣпост и потвръжденїє томꙋ въсемꙋ

вишеписанномꙋ велѣли єсмы вѣрномꙋ панꙋ Тотрꙋшанꙋ логофетꙋ писати и печат нашꙋ завѣсити к семꙋ листꙋ нашемꙋ. Писал Дꙋмитрꙋ Попович оу Хрълови в лѣто зкѳ, мѣсѧца Юнїѧ Є.

1521 Iunie 5.

Traducere.

Suret depe ispisoc vechiu pe sârbie dela Stefan VV. Domn ţării Moldovei. Scris de Dumitru Popovici în Hârlău din let 7029/1521, Iunie 5.

Inştiinţare facem prin această carte noastră tuturor cari vor căuta asupra ei sau o vor auzi citinduse, pentru acest adevărat slugă a noastră *Ion Turcul* visternicel că neau slujit cu dreptate şi cu credinţă, a căruia văzind şi noi cea cu dreptate şi cu credinţă către noi slujbă lam miluitu cu osăbită a noastră milă de iam datu şi iam întăritu dela noi în ţara noastră a Moldovei un sat din satile noastre din ţinutul Cernăuţilor anume *Şişcăuţi cei supt ascultare Şipinţilor* [1]) pentru ca săi fie lui dela noi uric cu tot venitul şi fiilor lui, nepoţilor, strănepoţilor, pre strănepoţilor şi la tot neamul lui cine i să va alege mai de aproape nestrămutat nici odinioară în veaci. Iar hotarul acestui de mai sus numit sat cei în ţinut[ul] Cernăuţilor anume Şişcăuţi despre toate părţile să fie după vechiul hotar păn unde sau apucat din vec. Precum spre aceasta este credinţa a mai sus numitei Domniei noastre Stefan VV. şi credinţa a preaiubit frate a Domniei meale Petru [2]) şi credinţa a tuturor boerilor noştri a Moldovei, a mari şi mici. Şi spre mai mare tăria şi întărire tuturor acestor de mai sus scrise am poroncit credincios boeriului nostru Totruşan logofăt să scrie şi către adevărată carte noastră această pecete noastră să să lege.

L. S.

Depe Sârbie pe limba moldovenească am tălmăcit la anul 1809 Iuni 5 [indescifrabil].

---

[1]) Ce a fost supt ascultare Şipinţilor. N. A.

[2]) In traducerea aceasta lipsesc numele celorlalţi boieri martori. Ele se pot afla din textul slavon.

2.

1591 Martie 16. Arh. Buc. Liber Granicialium IV 50.

Petru Şchiopul conferă satul Dubăuţi diacului Pepele pentru serviciile făcute ţării Moldovii.

[Tradus în româneşte de pe o copie germană] [1]).

Suret de pe un ispisoc sârbesc dela Domnul Petru din 7099/1591 Martie 16.

Noi *Petru* din mila lui Dumnezeu Domn, fiul lui *Ştefan* Domn ţării Moldovii, facem ştire cu această carte tuturor cari o vor auzi cetindu-se pentru sluga noastră *Pepele* diacul, fost cămăraş, că ne-au slujit cu dreptate şi cu credinţă nouă şi ţării noastre Moldova, şi văzând şi noi cea cu dreptate şi cu credinţă către noi slujbă l-am miluit cu un sat în a noastră ţară a Moldovei, un sat pustiu anume *Dobovăţ* din ţinutul Cernăuţilor peste apa Prutului cu un vad de moară în *părâul Sipeniţului* care sat pustiu *a fost sub ascultare Sipinţilor* şi pe acest loc pustiu să aibă Du-lui a face din nou sat şi să fie dela noi uric cu toate veniturile lui şi tot neamului său. Acest sat a fost domnesc şi iam dat lui, parte pentru credinţa arătată, parte pentru că a făcut bine vistieriei noastre ajutând-o cu 15.000* bani turceşti, fiind Turcii răi cu noi şi a dat banii aceştia Turcilor pentru ajutorul ţării noastre Moldova. Şi având a plăti aceşti bani ceruţi pe nedrept şi fiind satul acela pustiu fără ţărani şi fără venituri, iar hotarele acelui sat pustiu de peste Prut din ţinutul Cernăuţilor cu un vad de moară în părâul Sipeniţului să fie despre toate părţile după vechiul hotar până unde s'au apucat din veac.

Pentru aceasta este credinţa a mai sus numitei Domniei noastre *Petru* VV. şi a iubitului său fiu *Stefan* VV., a celor trei episcopi ai Moldovei adecă părintele *Gheorghe* mitropolit de Suceava, părintele *Agafton* episcop de Roman, şi părintele *Ghedeon* episcop de Rădăuţi şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldovei, a mari şi a mici şi pe cine l-a alege Dumnezeu Domn în ţara Moldovei din fii noştri sau din rudele noastre sau pe cine îl va învrednici Dumnezeu, acela să nu strice această danie a noastră, ci s'o întărească fiind că i-a fost dat satul acela pentru slujbele sale credincioase ajutând ţara cu bani cu 15.000.

[1]) Un regest foarte scurt este în Iorga N: Studii şi documente V p. 396.

Iar cine ar cuteza să strice această danie şi întăritură a noastră, unul ca acela să nu fie ertat de Dumnezeu, ci să fie blăstămat de maica precesta, de cei 12 apostoli şi de 318 părinţi dela Nichea.

Pentru mai mare credinţă am poruncit credincioasei noastre slugi Du-lui *Lupul Stroici* ca să scrie uricul şi să atârne pecetea.

Gavril metropolit. *Costachi* vel logofăt. Depati (?) vel spatar.

3.

Iaşi, 1665 Ianuarie 28. Arh. Buc. Pachetul Ivancăuţi şi Liber Granicialium IV 268-270.

Istratie Dabija întăreşte între altele a patra parte de Ivancăuţi lui Ilie Dracea, care a cumpărat-o dela fraţii Ionaşco şi Ştefan, fiii lui Pilipovschi.

[Retradus în româneşte].

Noi *Istrate Dabija* Voevod, din mila lui Dumnezeu Domn Ţării Moldovii.

Adecă au venit înaintea noastră şi înaintea boerilor noştri a mari şi a mici, sluga noastră *Ilie Drace* şi ne-au arătat un zapis încredinţat de mulţi oameni buni şi boieri, anume de *Savin* starostetele de Cernăuţi, *Andrei Talpă, Vasilie Turcul* şi de alţi oameni scriind că *Ionaşco Trinca* împreună cu jupâneasa sa *Catarina*, fiica lui *Isac Cocoranul* şi *Anghelina*, fiica lui *Buculei*, au venit înaintea lor şi au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie din a lor bună voie de nime siliţi jumătate de sat de *Zvinece*, ţinutul Cernăuţilor, partea satului cu heleşteu şi vad de moară, cu câmp, fânaţe, pădure, cu pomete şi prisăci, cu toate veniturile acestei jumătăţi de sat, slugii noastre lui *Ilie Dracea*, staroste de Cernăuţi, şi jupânesii sale *Nastasia* pentru 100 lei bătuţi.

Aşijdere ne-au arătat sluga noastră *Ilie Dracea* alt zapis încredinţat de oameni buni şi negustori, adecă de *Gherman* de Sirete, *Strătulat Braha, Ivan* namesnic de Sirete, *Agopşa Colatin* ot tam, *Toader Dohatco* şi de *Ionaşco Braha*, scriind că au venit înaintea lor *Ionaşco* cu fratele său *Stefan*, fiii lui *Pilipovschi*, şi au vândut a lor dreaptă ocină şi moşie de nime siliţi nici asupriţi, anume a patra parte de *Ivancăuţi*, tij în ţinutul Cernăuţilor, pe care o stăpânesc cu ispisoc dela *Stefan Vodă*, partea din sat cu

heleştee, fânaţe, câmp, pădure, pomete şi prisăci, cu toate viniturile acestei a patra parte de sat, slugii noastre lui *Ilie Dracea* şi jupânesii sale *Nastasia* pentru 120 lei bătuţi, care bani a plătit deplin în mânile mai sus numiţilor vânzători.

Iară hotarul satului *Zvinece* să rămâie cum arată în uric. Dar hotarul satului *Ivancăuţi* este dela *Coţman* unde este vechiul hotar, *drumul Hemeiului* în sus, de aici către *Oşehlib* la *drumul Hemeiului*, însă către *Nipolocăuţi* şi *Orăşeni* hotarul este tot cu *drumul Hemeiului*, până la hotarul *Havrilăuţilor*, însă dela *Havrilăuţi* până unde l-au stăpânit din veci, iar de aici tot cu *Holcoveţul* în sus până la piatră, dela această piatră drept în sus către *Davidenţi*, de aici drept la un copac, dela acest copac la deal drumul până la hotarul *Coţmanului* unde se întâlneşte cu *drumul Hemeiului*.

Văzând a lor bună învoială, cumpărătură şi plata deplină, le-am crezut şi am dat şi am întărit şi dela noi lui Ilie Drace şi jupânesei sale Nastasia ca să stăpânească acea jumătate de sat de *Zvinece* şi a patra parte de sat de *Ivancăuţi* după cum s'a scris mai sus, şi să le fie lor, şi copiilor lor dreaptă ocină şi moşie, cumpărătură şi întăritură neruşiit şi în veci.

Iaşi, la 28 Ianuarie 7173.

Domnul singur a poruncit.

Nicolae Buhuş vel logofăt, iscal.

4.

1667 Iunie 10. Arh. Buc. Liber Granicialium IX. p 145.

Hotarnica satului Piedecăuţi făcută de Ionaşco Pilat căpitan, Ionaşco Isar şi Isaie Goian.

[Retradus în româneşte]

Cinstite Mare logofăt *Solomon Bărlădeanul*, îţi dorim ca Dumnezeu să te ţie în deplină sănătate şi îţi facem ştire precum văzând luminata poruncă a Inălţimii sale Domnului *Ilieş Alexandru* în care ni se porunceşte ca să strângem oameni buni şi megieşi de prin prejur şi să mergem la *Pedecăuţi*, ţinutul Cernăuţilor şi să-l hotărăm de satele de prin pregiur, am mers cu câţiva megieşi buni care ştiau vechile stăpâniri, aşa dară după a lor dreaptă mărturisire

am pus pietrile anume întâiu la capătul satului *Revacăuţi* mai gios de vadul apei, la această piatră caută prin tufiş drept la Prut, a doua piatră s'a pus peste drum în movila numită *Zlonghe* şi caută peste câmp la altă piatră mai mică pusă mai gios, de aici iarăşi peste câmp la o piatră ce s'a pus mai gios de marele drum ce duce la *Sniatin*, de aici însă la isvorul zis *Răschei*, şi s'a pus deasupra părâului pe deal o piatră, de aici pe şes la movila însemnată ce este pe deal, pe al cărui pisc s'a pus o piatră, însă dela această movilă drept la un părău dedesuptul dealului unde se întâlnesc *Pedecăuţi* şi *Oşehlib*, dela acest părău în sus pe muchea dealului până la alt părău numit *Vălhoveţul*, aici în acest părău se atinge hotarul *Nipolocăuţilor*, de aici drept pe drum s'a pus o piatră, de aici tot drept pe drum în gios, mai gios de părăul care este lângă deal care se cheamă *Poianoviţa*, aici sub deal lângă părău s'a pus o piatră, însă dela această piatră drept peste *marele drum al Sniatinului* în şes s'a pus din nou o piatră, de aici pe şes la o baltă, deasupra căreia s'a pus iarăşi o piatră, de aici la capătul pădurii care este la *Camenca* mai gios de Nipolocăuţi, de aici la o baltă ce-i deasupra satului Pedecăuţi, apoi pe şes la o piatră ce este pusă la marginea pădurii, dela această piatră drept la Prut.

Acesta este hotarul satului Pedecăuţi către satele de prin pre giur.

TABLA DE MATERII.